

Speech Femke Halsema
Congres GroenLinks, Nijmegen 14 februari 2004

Dag GroenLinksers,

Eigenlijk wilde ik vandaag een homevideo vertonen
Ik stelde me voor – hierachter in beeld
Een lange tafel langs de muur geplaatst
mijn vriend en ik
beiden met een kind op de arm
..... oetsjie koetsjie koetsjie
(andere arm) lala, dada
En daarna samen met draagzakken op het balkon.
Dan had ik jullie alle cadeautjes en brieven kunnen laten zien
die jullie mij de afgelopen maanden hebben gestuurd.
.... helaas: andere kersverse ouders zijn mij voor geweest
Eén cadeau wilde ik jullie niet onthouden.
Dat kwam vorige week uit de postkamer van het partijbureau
dit is er ééntje
.... en dit is er vanzelfsprekend nog eentje
Het is, ben ik bang, het laatste zetje,
dat mijn kinderen nodig hebben
om – als het mag –
lid te worden van de JOVD
Ik bedoel maar te zeggen
Dank jullie wel voor alle aardigheid
..... en het is heerlijk om terug te zijn.

Voor ik aan mijn speech begin nog twee dingen
Ik kon tijdelijk weg dankzij een hardwerkende, succesvolle en solidaire fractie
Ik bedank jullie, ik bedank Marijke
Eentje van ons moet onderweg afhaken
Arie, het is onuitstaanbaar dat je hart je niet toestaat
je passies na te jagen.
Het is jammer voor jou, het is jammer voor ons
Wij gaan je missen, maar GroenLinks – weet ik van je – behoudt jou.

Internationaal

Net als jullie ben ik ooit politiek actief geworden omdat ik geloof dat de samenleving anders kan zijn.
Eerlijker, zachter, opener, socialer, groener.
Die andere samenleving is mogelijk, maar komt er niet vanzelf.
Er woedt een harde strijd onder de oppervlakte van de samenleving.
Hier in Nederland, in Europa, en in de Verenigde Staten.
Volgend jaar vinden daar verkiezingen plaats.
Het gevecht om de macht is hard en bitter.
Bush heeft de samenleving in tweeën gespleten.
Veel Amerikanen schamen zich voor hun president.

Zij willen weer trots kunnen zijn op hun land.
Dat kan niet als je president zich van de hele wereld vervreemdt.
Als hij Irak meedogenloos bombardeert.
Zonder bewijs voor de zogenaamde dreiging uit Irak.
Zonder de Irakezen een perspectief te bieden.

Je kunt niet trots zijn op een land waar the American Dream nog maar voor heel weinigen is weggelegd.
Bush probeert zijn morrende volk te lijmen.
Door patriottisme op te zwepen en door mensen angst aan te jagen.
door te kiezen voor religieus fundamentalisme:
Geen zelfbeschikking voor vrouwen, geen abortus.
Geen gelijke rechten voor homo's, geen homohuwelijk.
In Bush' Amerika verbindt zelfs de Superbowl de Amerikanen niet meer dankzij 'Nipplegate'.
Eén blote borst leidt tot morele hysterie bij zijn achterban.
terwijl het andere Amerika gegeneerd is over zoveel hypocrisie.
Bush hoeft geen miljardenverslindend retourtje Mars te nemen.
Wij zien zo wel dat hij niet van Venus komt.

De Amerikanen staan voor een fundamentele keuze.
Er zijn twee Amerika's mogelijk.
Dóór met Bush, of kiezen voor een betere verzorgingsstaat;
'Eigen schuld, dikke bult', of mensen kansen geven en sterker maken;
uitsluiting of insluiting van mensen die anders zijn;
Militarisme als opium voor het volk of internationale solidariteit en samenwerking.

Europa

Amerika lijkt extreem.
Maar in Europa en in Nederland woedt eenzelfde strijd.
De conservatieven willen Europa veroveren.
Berlusconi, Aznar, Schüssel voorop.
In het Europees Parlement 'toevallig' partijgenoten van onze eigen JPdeMP.
Er zijn twee Europa's mogelijk.
Het ene Europa is zelfbewust en ontwikkelt een eigen identiteit.
Het andere Europa kopieert en volgt de Amerikanen.
In dat Europa krijgen de Verenigde Staten er feitelijk zo'n 25 staten bij.
Maar helaas ... zonder dat we mogen stemmen.
Laten wij kiezen voor dat andere Europa.
Da's 'Best belangrijk'.

Conservatieven Nederland

Ook 'best belangrijk' is de strijd in Nederland zelf.
Balkenende cs kiezen dezelfde richting als Bush.
Zij noemen het betrokken conservatisme.
Conservatief ja, dat is het wel ...
En het maakt je niet vrolijk.
Want – zeggen de conservatieven –
de mens is slecht
Alleen de knoet houdt hem in toom.

Conservatieven geloven niet in solidariteit, maar in discipline.
Niet stimuleren en helpen, maar straffen en tuchtigen.
Wie niet horen wil, moet voelen.
Iedereen moet zo worden als de conservatieven zelf.
Het recht om 'anders te zijn' verdwijnt.
Instituties en autoriteiten worden bijna heilig;
je mag er geen grappen meer over maken
Ook al smeekt de koningin er om.
Instanties mogen steeds verder het privé-leven van mensen binnendringen.
en buitenlanders leveren hun identiteit in aan de grens.
Ze zijn immers niet voor niks naar een 'superieure cultuur' gekomen
en anders – zo zegt VVD'er Wilders –
kruipen ze maar terug in hun Saoedische holen.
Wie is hier nou eigenlijk achterlijk?

De kleinburgerlijke cultuur

- met haar boterhammen met tevredenheid en onderdanigheid -
wordt weer maatgevend.
De conservatieven verlangen diep terug naar de jaren '50.
Toen geluk nog heel gewoon was
en de wereld overzichtelijk.
De voordeur hoefde niet op slot, de sleutel onder de bloempot.
Voor oom agent had je diep respect.
en de leraar was nog een man van stavast
tegen wie je u en meester zei.

Maar dit conservatieve ideaal van de jaren '50 heeft nooit bestaan.
Het is een verzonnen verleden
en het was verre van ideaal.
De jaren '70 waren er niet voor niks.
Ze brachten vrijheid, ongehoorzaamheid, vrolijkheid, hoop.
Daarom hebben de conservatieven zo'n hekel aan de jaren '70:
Toen werd hun idylle verstoord, een gefantaseerde traditie doorbroken.
En – vooral - hun autoriteit werd aangetast.
De jaren '70 hebben het leven beter gemaakt.
Natuurlijk was lang niet alles goed.
Er was het gewelddadig activisme
van de rode brigades en de RAF
en de lichtzinnige flirt met totalitaire regimes
Het was het begin van het ik-tijdperk
van ongeremd 'gewoon jezelf kunnen zijn', zoals VVD'er Ed Nijpels wilde:
de opkomst van het Veronica-consumentisme.
Wij leren van de slechte kanten van de jaren zeventig.
Maar de conservatieven miskennen de waarde van de jaren '70.
En zij hebben van de jaren '50 niets geleerd.

Nu spreken zij graag over de 'kernwaarden van onze cultuur'.
maar vergeten dat die nu juist uit de jaren '70 stammen
en een correctie op de jaren '50 waren.
Ik noem jullie:

de strijd voor de gelijke rechten van mannen en vrouwen.
In de jaren '50 werden vrouwen handelingsonbekwaam en ontslagen als ze trouwden.
En wat dachten jullie van de rechten voor homo's.
In de jaren '50 was homoseksualiteit vies, ziek en strafbaar.
In de jaren '70 kregen mensen meer zeggenschap over hun eigen leven.
Knellende maatschappelijke verbanden verminderden.
Mensen ontworstelden zich aan de druk van de kerk.
In de jaren '50 kreeg je de pastoor op bezoek
als je niet genoeg kinderen maakte.
En werd er stemadvies uitgebracht van de kansel.
De scheiding tussen kerk en staat, plotseling populair in conservatieve kring,
danken we aan progressieve strijd.

Wij GroenLinksers, hebben geleerd om onze idealen te combineren met realisme.
Wij zoeken de grenzen op van de maakbaarheid van de samenleving.
De samenleving is niet maakbaar, wel veranderbaar.
De nieuwe maakbaarheidsgelovigen zitten in het conservatieve kamp.
Zij voelen zich niet gehinderd door grenzen aan de maakbaarheid.
Ze denken dat je criminaliteit uit kunt bannen, als je maar hard genoeg straft.
Dat je internationale migratie kunt stoppen, als je eisen maar onmenselijk genoeg zijn.
Dat je mensen kunt disciplineren tot modelburgers met dezelfde normen en waarden.
Dat je democratie kunt opleggen met bombardementen.
De conservatieven hebben zich opgesloten in hun eigen blinde gelijk.
Ze kijken - om met Bolkestein te spreken - maar zien niets.
Het is nieuwe politieke correctheid met nieuwe taboes.
Het is de Rechtse Kerk die preekt voor eigen parochie.
en de stem van een steeds groter deel van het volk niet meer hoort.
'Beste Jozias' – schreef Jan Mulder – 'het stemhert loopt oost en jij schiet west'.
Dat Van Aartsen mis schiet, da's niet zo erg.
Hij richt er alleen zo verdomd veel schade mee aan.

Van harte pardon

Hoe veel Dat was schokkend zichtbaar in het asieldebat, de afgelopen week.
Verdonk was alleen bezig met haar rechte rug
en niet met de kromme schaats onder haar beleid.
Al onze buurlanden doen het beter.
Duitsland, Engeland, België, Frankrijk, Spanje, Italië, Noorwegen.
Zij gaven allemaal een fatsoenlijk generaal pardon.
In Nederland gaat dat anders.
Wel een harde wet, maar geen ruim pardon.
Dit conservatieve kabinet kan een goed voorbeeld, niet goed volgen.
Fatsoen sneuvelt in Haagse achterkamers,
voor een tenenkrommend compromis.
Een 'éénmalige maatregel'.
Dat is harteloos jargon
Wij willen echt fatsoen!
En dat is een generaal ...
een genereus pardon!

Dit conservatieve kabinet is boven alles bang
Bang voor Maurice de Hond.
Bang voor een nieuwe electorale revolte.
Bang het imago van de harde heelmeester te verliezen.
Ik roep dit kabinet – de premier voorop – om durf te tonen.
Een morele leider laat zijn hart spreken.
Doe wat ook veel christen-democraten wensen:
Wees barmhartig!
En denk met ons aan die honderden kinderen.
Geboren en getogen in Nederland.
Nederlandse leerlingen, Nederlandse jongeren.
Bij hen faalt het jargon van het ‘terugkeerbeleid’.
Je kan niet terugkeren naar nergensland.
Uitzetting is gelijk aan verbanning.
Wat hebben deze kinderen misdaan?
Helmaal niets.
Wat is hun ‘eigen verantwoordelijkheid’?
Die is er niet.
De minister zegt dat kinderen krijgen geen ticket is voor verblijf.
Zij laat kinderen de prijs betalen voor het falen van volwassenen.
Belast met een eigentijdse erfzonde,
worden honderden kleine Kafka’s vermalen in de asielbureaucratie.
Verlos deze kinderen definitief van alle stress en spanning!
Wij zeggen: Geen verbanning!

De politieke historie leert ons
dat congressen geen vliegtuigen kopen.
Misschien kunnen we de geschiedenis vandaag veranderen.
In Utrecht loopt het storm op het CDA-congres.
Veel lokale CDA’ers zijn het met ons eens.
Ik dank Tineke Lodders, Marnix van Rij, Anton Westerlaken, Anton Zijderveld én de
hier aanwezige Doekle Terpstra voor hun actieve steun.
Met hen kan het CDA geschiedenis schrijven
door kinderen te beschermen.
Er zijn genoeg CDA-ers die zich daarvoor hard willen maken.
Misschien is het even wennen, maar laten we hen ondersteunen,
Met een daverend applaus.

De strijd is niet gestreden
Maar als coalitiepartijen niet in beweging komen,
dan moeten we ook verder kijken.
Velen van jullie zijn actief in de lokale politiek, in maatschappelijke bewegingen.
Ieder van jullie heeft daarin eigen mogelijkheden en bevoegdheden.
Maar ook gewetensvragen.
Wat doe je straks met een democratisch asielbesluit dat je niet zint?
Hoe ver kun je gaan in je verzet?

GroenLinkse politiek wortelt in de jaren zeventig.
We hebben een traditie van geweldloos activisme.

Van het creatief omgaan met bevoegdheden.
Van burgerlijke en bestuurlijke ongehoorzaamheid.
Van het opzetten van alternatieve opvang.
Het is niet aan mij om te bepalen wat jullie straks moeten doen.
Maar ik wil wel een partijdebat starten over deze vraag.
Denk daar de komende weken over na.
Op zaterdag 27 maart houden we een Raads- & Statendag.
Daar zien we elkaar weer.
En slaan de spijker op zijn kop.

Agenda

Progressieve politiek gaat over vrijheid.
Vrijheid van allen, die nooit het schaarse goed mag zijn van de enkeling
van de rijke, de gestudeerde, de machtige, de VVD'er
Voor ons loopt de weg naar vrijheid via de gelijkwaardigheid van mensen.

1. Mensen sterker maken

Daarom zetten wij ons in voor het vergroten van kansen;
Voor het verminderen van ongelijkheid;
En het verkleinen van machtsverschillen.
Wij willen véél investeren in goede en toegankelijke publieke voorzieningen,
zorg en onderwijs voorop.
en zorgen voor een eerlijker verdeling van inkomens.
en mensen actief helpen om een plek te vinden op de arbeidsmarkt.
Wij willen mensen sterker maken.

Steeds hogere eigen bijdragen belemmeren de toegang tot zorg en onderwijs.
Wie medicijnen nodig heeft of hulpmiddelen, is financieel de klos.
Zelfs een bezoek aan de huisarts moet je zelf gaan betalen.
De koopkrachteffecten zijn rampzalig;
het kabinet zet ouderen, chronisch zieken en gehandicapten in de kou.
De 'eigen verantwoordelijkheid' is een valse vlag die de modderschuit
van de groeiende tweedeling siert.
CDA'er Hans Hillen gaf laatst indringend aan wat de conservatieven eigenlijk willen:
Bejaarden moeten maar een rollator vragen aan hun kinderen.
Terug naar de aalmoes.
Dat is onaanvaardbaar.
Zorg voor wie het nodig heeft, is geen voorrecht
Het is een recht.

2. Emancipatie

Als progressieve partij willen wij dat mensen sterker, vrijer worden: zich
emanciperen.
De emancipatie van migranten is de Sociale Kwestie van deze eeuw.
Terecht krijgen hun problemen politieke aandacht.
Maar de huidige aandacht gaat meer over uitsluiting dan over emancipatie.
Vorige maand had de commissie Blok slecht nieuws voor rechts.
Migranten doen het beter dan de conservatieven hen lijken te gunnen
Die conclusie werd in duizenden pagina's uitgewerkt en onderbouwd.
Maar vijf minuten na verschijnen hadden CDA en VVD hun oordeel paraat.

De integratie heeft nooit gedeugd, het mag niet deugen, het zal niet deugen.
Of woorden van gelijke strekking
Een klap in het gezicht van al die migranten
die hier al decennia wonen, werken en hun kinderen groot brengen.
Gelukkig is integratie niet alleen afhankelijk van de politiek.
Je hebt meer aan 1 keer Shouf Shouf Habibi aan de wand
dan 10 keer Maxime Verhagen in het land.

De integratie vordert, dat is het goede nieuws.
Slecht is dat overheid en de politiek achter blijven.
Die waren de afgelopen decennia te vaak onverschillig, afwezig.
En het gaat niet met iedereen goed.
Migranten met een lage opleiding, bepaalde groepen jongeren en Islamitische vrouwen blijven achter.
Ze weten de weg naar school, naar de arbeidsmarkt onvoldoende te vinden.
Jongeren veroorzaken overlast, verspreiden angst
Cultuurconflict veroorzaakt spanningen en onbegrip
Maar ook de discriminatie is hardnekkig.
Wel geïntegreerd, niet geaccepteerd;
Dat is één van de meest beschamende conclusies van Blok.
Dat moeten we keihard bestrijden.

Veel actiever maar ook meer verplichtend dan tot nu toe
moeten wij migranten helpen hun weg te vinden in een vreemde en ingewikkelde
samenleving.
Meer verplichtend voor de migranten,
Maar òk meer verplichtend voor de lakse overheid zelf.

Emancipatie is zeker nodig voor huwelijksmigranten.
Importbruiden zijn extra kwetsbaar en afhankelijk.
Dwingende ouders, soms een tirannieke man,
van een vrije en romantische keuze is geen sprake
Perspectief in Nederland is zo goed als afwezig.
Kansarme en geïsoleerde vrouwen,
kinderen die met grote achterstanden beginnen,
van generatie op generatie.
Dat is een inbreuk op de vrije partnerkeuze
en staat haaks op vrijheid, op emancipatie

De conservatieven kiezen voor uitsluiting
van alle huwelijkskandidaten die jong zijn, niet opgeleid òf arm
Dat is liefdeloos en ineffectief.
Maar ik ben voor aanvullende eisen die de emancipatie bevorderen.
Ook de huwelijksmigrant moet hier een eigen leven kunnen opbouwen.
Valentijnsdag is een dag om op te komen voor de liefde
van vrije mensen die kunnen kiezen voor de partner die zij liefhebben.
En die partner moet hier niet leven bij liefde alléén.
Maar verplicht inburgeren, werken, je ontplooien, deelnemen
Dat is wat emancipatie is

3. Goed burgerschap

De jaren zeventig hebben emancipatie mogelijk gemaakt

Wij kiezen onze eigen sociale verbanden, onze eigen levensstijl.

Wij hebben het recht om afwijkend te zijn.

en de overheid mag pas dwingend optreden als onze vrijheid ten koste gaat van anderen.

Daarom wantrouwen wij bovenmatig gebruik van autoriteit en macht.

We willen de staat kunnen controleren en tot openbaarheid kunnen dwingen.

Als Balkenende zegt dat zijn veiligheidsdienst - als enige ter wereld - aanwijzingen heeft van de dreiging van massavernietigingswapens in Irak

Dan zeggen wij: laat dat dan zien.

Wat ben je voor bestuurder als je bang bent voor controle, voor debat, voor het parlement en voor mondige burgers

Bewijs het ons, laat het onderzoeken

dat is ons bevochten recht

en jouw democratische plicht.

Vrijheid betekent niet dat wij ons eindeloos mogen laten gaan

Tegenover goed bestuur staat een goede burger.

Dat is geen grote bek, maar iemand die zijn verantwoordelijkheden kent en neemt.

Die zijn belasting betaalt en zich niet exhibitionistisch verrijkt

Die zich niet schaamt voor afhankelijkheid, maar deze ook niet misbruikt

Die trots is op zichzelf maar anderen niet vernedert.

Die beseft dat 'alles mogen zeggen wat je denkt' inderdaad

ook betekent dat je moet doen wat je zegt,

en dat je bereid bent te luisteren naar wat de ander zegt.

Wij vechten hartstochtelijk voor de burgerlijke vrijheden.

Maar wij staan ook pal tegenover burgers die die vrijheid misbruiken.

4. Bescherming van kwetsbare waarden

Uiteindelijk draaien goed bestuur en goed burgerschap om de gezamenlijke bescherming van kwetsbare waarden.

Dat gaat niet alleen om mensen.

Dat gaat ook over onze leefomgeving, over dieren.

GroenLinks is laatst weer uitgeroepen tot de diervriendelijkste partij

Daar kunnen we trots op zijn

Wij knokken voor een beter leven voor de dieren

Dat is ook hard nodig

Want van de regering moeten we het niet hebben

Het CDA spreekt over 'normen en waarden'.

Voor dieren is het meer 'fokken en staarten':

Nederland gaat door met het fokken van bont

en laat boeren de staarten van schapen gewoon afsnijden.

Minister Veerman heeft een grote mond, maar lege handen.

Hij praat veel over dierenwelzijn, maar bezorgt dieren een steeds beroerder leven

De bio-industrie krijgt ruim baan, de jacht wordt weer geopend.

Ik vind dat onacceptabel.

Steeds meer mensen vinden dat onacceptabel.

En of ze zich nou GroenLinks, GroenRechts of GroenMidden noemen;

we trekken samen op.

Kwetsbaar zijn ook **natuur en milieu**.

Conservatieven zijn geobsedeerd door de staatsschuld, vanwege de vergrijzing.

Ondertussen zijn ze blind voor de vergrijzing van ons landschap.

De groene ruimte, het Groene Hart, de stilte verdwijnt.

Laten we onze kinderen straks één grote parkeerplaats na?

Als of er geen klimaatverandering is.

Geen auto-infarct.

Alsof Schiphol van zelf schoner, veiliger en stiller wordt

Zijn we in staat om milieurampen te voorkomen en te bestrijden?

De VVD denkt bij een 'goed milieu' aan iets anders.

Twee staatssecretarissen willen dat hun VVD minder

van de Wassenaarse parelkettingen wordt.

Nou, zou ik zeggen, kom hier eens kijken.

Slot

Tot slot een enkele zin over ons lievelingswoord: macht.

Progressieve, linkse politiek moet over ideeën gaan, over idealen en over hoop.

èn over onze wens onze idealen in de praktijk te brengen.

In de peilingen wordt links weer groter,

dat is goed.

Maar groter betekent niet hetzelfde als machtiger

In deze tijd van conservatieve burgerlijkheid, van oplopende ongelijkheid, van

uitsluiting en toenemende discriminatie, moet links een front vormen.

Een tegenmacht.

Dat betekent samenwerken.

Lekker sudderen op je electorale golfje,

is misschien behaaglijk,

het is niet genoeg.

Daarom zeg ik

kom op Jan, kom op Wouter,

genoeg gefolderd,

genoeg koffie gedronken.

Eenheid maakt macht.

En dat is wat wij willen,

GroenLinkse idealen, linkse macht.